

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Maria Persson

Härad:

Fär,

Adress:

Östraalen 13 fiddra 71

Socken:

Östraalen

Berättat av:

Jöns Ohlsson, min far

Uppteckningsår:

1938

Född år 1836 i

Örs, Östraalen socken

Uppteckningen rör

Husbeckaresbörningen
 i min fars ungdom o barndom florerade husbe-
 ckarsbörningens oflyktiga hantverk, min fars
 systlar och mor mötte oss tidigt och elda
 under pannan: "ej Rappan" åt oss. En blund
 läsning på en lät läsning, när det första mötet
 och skulle ge kuroge för dagen, Kvinna
 bliva derigenom så nanda vid läsning
 och min far talade om sin mor att hon
 ofta gick i bakrus, men sin hennes pojkar
 bliva stora skändes hon för den och
 urskuldade sig med att hon hade kunnat
 vänt och därför måste lägga sig

Skriv endast på denna sida!

9.

5878

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

I Vesterstad och Östraby nekade döden
 i sin hela Sverige kände och välkände prästen
 Tieselgren och han kämpade en till att höja
 med lönlös kamp mot det förfärliga läran
 ofta komma de habsfulla till kyrkan och
 stände andakter. Men får tala om en hidsa
 om en bände som stod och skrämlade utan för
 templet, en snäll grannkärna ville förmana
 honom, och sade till honom att vara stilla
 och tyst innan han inträdde i Guds hus,
 Men då skrek han så det hördes över hela
 menigheten: "Till du stilla den långbade
 Petriölskittan, ja känner nokk dej!"
 Den stackars kvinnan som blev så ut
 skänd: när han munt väl, fick samma
 som man säger att "man ej ska kalla
 pulor för snur". Det förkam även

liksom i allt annat att någon också kunde
göra "allt som man och der blev inte något av
så talade min far om någon ^{samt} hade varit i
i brännriet och de sökte ^{di} en samt kunde
stå alla alla till rätta, det var med den
Andes hjälp, och min far hade här han
manade fram alla orgrundens makter
och sedan såga de att det droppade
fett och blod ^{ur} rören eller piporna, och
den munnskan som var minstänkt
gick sedan omkring som ett leuande
lik och hade aldrig mer en "helsodag"
men brännriet blev det i stora floder
och även sedan det blev förbjudet att
"bränna" hade de det i smyg, och när
länsmän kom och skulle granska
vara bönderna så solidariska, att de sände

4
 bund på varandra, och följt kastades ner
 i ett laggat tårn rannan var över fö
 försökte Vinelgren försöka bönderna att
 istället ge sina kreatur potatis som de
 kunde de förbättra landbruket, men
 det gick nog sämre om det var kagga
 marker han hade att röja och inte han
 han ålskad av bönderna när han gick
 i händerna deras "rörelse". Brännet
 hörde även på den tiden till de naturliga
 förmöner som undantogs från betingade
 sig då de benade göden till sina
 hästar eller någon annan sköende. Men
 fann det på den tiden märkligt, om
 en person var helmykt och hustrarna
 togo emot hugg och slag som helt naturligt.
 Min mor berättade hur i hennes barndom

hennes far och mor voro till "marknads"
och morfar med några andra ställ besöcker
skulle köra i "våjalo-ba" det var att köra
rem som kunde köra fortast och det gick
i diket och morfar besökt benet av på två
ställen, men en gammal man efter sinde
som spelade benet och som morfar var en
händig man, tog han sig för att lära hem
barn att läsa ty på den tiden fanns inga
skolor utom vid Oreds skolor och där hade
han gått i skola och så läktes benet, för
att lerytas än en gång, då han var på
ringlig stift Jag minns att i mitt eget
hem gavs min far drängen en branner
besänmin som han skulle bjuda på sina
vänner när de kommo till honom på
besök am Zulu och det föll av sig

sjuka att hvar modern gav honom fläsk och
bröd med trestugg. Sedan när kaffet frammit
i gång dracks sk. gåkar dr. 1 man slog brönnin
i det varma kaffet, och på kalasen "har allmog
lycksval kamra" i form av en "leski" det var
malätsknoppar lagd på brönnin, för att gästerna
skulle få aptit. Även vid 3 a 4 tiden vinter
morgnarna när drängarna skulle tröskas
"ettar" skulle pigon ge dem en sup på en
bit bröd. Undrar på att det gick mycket
om den varan till på den tiden och att
man var mån om att tillverka sjuka
gag som levat så länge förra skikt
och och snart 40 år i det nya eller snart
halva. Man ej underlata att filosofera
och undra, om vi verkligen ha det bättre
nu. Jo det ha vi visserligen gag tänker

7

5878

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om min dets ungdom skulle förflyttas till förra
örhundradet, med dess tunga arbete så skulle
der bli ett månen, när jag var bara en tolv års
törv sätte mor mig till spinnrocken, och det
var ett riktigt straffarbete för mig, inte hade
jag lust till det och därför var det smärtsamt att
lära, min mor grålade på mig och sa: "Törv,
va ska der bli om du inte kan spinna
der & ju ingen kan & vill ha dig, der kan
ju inte 'värka' i hopen man & glättas
utan du får gå må än när du
sitt på spinnrocken så jag kallade den alltid
'svältkärran' men så är det när man är
kan man på fel plats i detta hure vinnas
Nu tror jag det är smärtsamt för en flicka som
inte kan jassa, att få en man kan han
bara sminka sig och vara utmanad så —

Skriv endast på denna sida!

Men när min farmor var ung då var
det allt om brödet, i härlan på färre
år handrade, så tjänade farmor på ett
ställe där husbanden lude bröd bakat
liggande hos sig och när de behövde en
litet bröd mer än det som var lagat till
dem skulle de säga: "Tör jag en litet bröd
till i Guds namn" då blev banden
arg och skat en liten bit till och slängde
till henne. Men en dräng som han gjorde
ihop med Torgs bröd bakat i frön hus
banden, skat en lång gång, sade till pigon
och sade: "Der har du bröd greblea" och
kast banden blev allt argade han intet säga
men då jag var barn var det otminstne
så att vi fick mjölk och bröd men inte
var det överflöd Min far var en

Levsk man men jag vänder honom ty
han höll hut på sina många ungar, när
det var någon mat som ni gifte åt så de ha-
"fa när man är små, är mjölet bestit, kräde
och i sin levdet till nästa mål, så reningen
var den mest primitiva, ett lefvet med mjölk
mätt på levdet, horn skedar i kring, samt levd,
aldrig sovet om kvällen, möjligen sitt o potatis
Det skulle bli en svårt att återgå till förra
tidens förfärliga levnadsätt, mycket hårdare
arbete fördrades av både piger och drängar,
och obegränsad arbetstid, allt som nu
göres med maskiner och elektrisk kraft måste
människlig kraft utsättas. Kunde de stå upp
ur sina graver de som vilat i bara 40 år
skulle det kännas för dem som i legenden
om de sju sovande.

Då jag hörde innan Jul läste om att man
demasterade bryggtänkte jag det kunde jag
ju även skriva om, ty både bryggd, vatn,
gästdöpfung m. m. är vad jag skulle kunna
taga mig an nu. Man talade om maltet
och hur det behandlades för att bli en ölsdricka
men g' hur kornet behandlades för att bli en malt.
Min far hade själv en kornmal som var in-
byggd i en gäsbäck och han var specialiserad på
att tärka malt. Men innan det blev malt
skulle kornet gå igenom en särskild procedur.
Han tog då en tunnare ungefär 100 kg. korn som
stapade det i ett stort stenkar i källaren
och vatten ^{kom} ~~stapades~~ i vatten en rönn rönn
besuren på kornet, sen det lagat i vatten
några dagar, togs det upp, lades i ett lager
på källargrunden, där skulle det ligga två

Det 'kommit sig' d. v. s. graden värt
fram, på barnets behandling och tärning.
besodde ju ölt smak men när det var jule
skulle det vara så att läpparna liksom
fäste samman så tjukt och mustigt var det
ja den gamla hönan: den är nu igen rasad
och man kan i fantasien göra den till en
tralleborg, derut anför var söng och dans
med leys ungdom, när de leja och tärade
maltet då var det till att passa ed den så
att maltet ej blev frött. Det bästa ölet
fingo^{vi} endast till högtiderna det brukades
att slå i mjölk och dricka till besöd då kunde
man nämligen äta mera bröd till, än vanligt
derav var talet: man kan äta dricka och
bröd till man skäms; så brukade ären
:pottkruset: stå på mat bords; och varje

granne som han skulle åt minstone smaka
 dricka, alla ur samma hus, unga, gamla,
 besökare, still bakat om julen hade man
 vanligen 3 sorters bröd, men varierade efter röd
 och lägenhet, hela bak kunde man baka till
 att ge tiggare, de kommo i stora skaror
 dagarna innan jul med säckar på ryggen
 närposar, så att ena hakan var säcken hängde
 över axeln fram och den andra bak, i den ena
 hade de "sulet" i den andra hakan, brödet
 de hade vanligen och så en tjock pinne som
 de hade julekran eller "prosa" bundna på
 för det mesta hade de ett försäl på mat
 som kunde räcka från jul till Påsk! Ja
 de visste inte bättre. På den tiden fanns
 varken pension eller äldre dam hem
 fleste ha det bättre nu än de som sitta i en

Efter som denna sida fins kvar vill jag
teckna upp en barnramsa som far mor sjöng
för sina barn när de voro små

Skära sav, om en da, fyra stycken ska
någen ha, en kopp öl o mader te sen gör
saver lätt i tå, skär fast, skär fast,
skär långa dra, så för vi många pengar

han höll de barnets händer i sina medan barnet
stod på golvet drog han fram och tittade på ^{såga} sava
en annan med barnet på knäet i de ranka

Enstämman herremannen ridande så nått så
nått, så nått, efter hammen banden skumpande
skumpeli, skumpeli skumpeli så ökades takten
och barnen fann nöje i farseringen, na soar
man barnen på ett sätt och dyrace